

ZARZĄDZENIE

Dnia 27 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie ze skargi J. J.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie I ACa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 stycznia 2016 r.,

zarządza zwrot skargi.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.), jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy. W sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy (art. 8 ust. 2 tej ustawy).

Obowiązkowe zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego w postępowaniu cywilnym (art. 87¹§ 1 k.p.c.) obowiązuje przed Sądem Najwyższym w postępowaniu ze skargi na przewlekłość postępowania sądowego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005 nr 5, poz. 71 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2012 r., I CSP 2/12, LEX nr 1228581). Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym,

podejmowanych przed sądem niższej instancji. Pisma procesowe sporządzone z naruszeniem art. 87¹ k.p.c. podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia braków, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 130 § 5 k.p.c.). Nie można uznać, aby co do skargi na przewlekłość postępowania ustawa stanowiła inaczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2006 r., III CZ 5/06, LEX nr 584755; z dnia 30 stycznia 2007 r., IV CZ 116/06, LEX nr 609973 oraz z dnia 6 listopada 2008 r., III CZ 35/08, LEX nr 484724). Skarga na przewlekłość nie jest bowiem zażaleniem ani żadnym innym środkiem zaskarżenia a odpowiednie stosowanie przepisów o postępowaniu zażaleniowym oznacza, że ma do niej wprost zastosowanie art. 130 § 5 k.p.c., za czym przemawiają również względy funkcjonalne.

Przymusu adwokacko-radcowskiego (art. 87¹ § 1 k.p.c.) nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (art. 87¹ § 2 k.p.c.). Jednakże złożenie wraz ze skargą na przewlekłość postępowania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych (od opłaty od skargi) oraz wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie ma żadnego znaczenia dla oceny, że skarga złożona osobiście przez stronę niemającą kwalifikacji określonych w art. 87¹ § 2 k.p.c. podlega zwrotowi bez wzywania do usunięcia braków (por. postanowienia z dnia 25 czerwca 1998 r., II UZ 57/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 533 oraz z dnia 27 marca 2001 r., I PZ 1/01, LexPolonica nr 357865). Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od tej skargi jest bezprzedmiotowy (por. art. 126² § 2 k.p.c. oraz § 107 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych, jednolity tekst: Dz.U. 2014, poz. 259). Zgłoszenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania, czyli zarządzenia zwrotu skargi złożonej z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c., gdyż niemożliwe jest usunięcie takiego braku w jakiegokolwiek formie samodzielnie przez stronę ani jej pełnomocnika (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1998 r., II UZ 57/98, OSNAPiUS 1999 nr 16,

poz. 533; z dnia 27 marca 2001 r., I PZ 1/01, LexPolonica nr 357865 z dnia 14 stycznia 2002 r., I PZ 99/01, OSNP 2004 nr 4, poz. 66; z dnia 21 września 2011 r., I CZ 59/11, LEX nr 964456 oraz z dnia 18 grudnia 2012 r., I UZ 106/12, Legalis nr 667048).

Skoro obowiązkowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych dotyczy czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym podejmowanych przed sądem niższej instancji (art. 87¹ § 1 k.p.c.), to zwrot skargi na przewlekłość postępowania sporządzonej z naruszeniem tego przepisu powinien nastąpić już w postępowaniu przed tym sądem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2005 r., III CZ 99/05, LEX nr 677763 oraz z dnia 7 listopada 2008 r., II CZ 77/08, Monitor Prawniczy 2010 nr 10-dodatek, s. 32, z komentarzem R. Roszkowskiego). Przyjęcie odmiennego stanowiska, zgodnie z którym skargę na przewlekłość postępowania sporządzoną osobiście przez stronę może zwrócić dopiero Sąd Najwyższy, powodowałoby, że wszystkie skargi dotknięte takim brakiem, musiałyby być przedstawiane Sądowi Najwyższemu w celu dokonania ich zwrotu. Biorąc pod uwagę wykładnię celowościową i postulat racjonalności ustawodawcy należy taki pogląd odrzucić (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 6 kwietnia 2006 r., IV CZ 30/06, LEX nr 1104887).

Powyższe prowadzi do konkluzji, że skarga na przewlekłość postępowania, do rozpoznania której właściwy jest Sąd Najwyższy (art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.), sporządzona z naruszeniem art. 87¹ k.p.c., podlega zwrotowi przez sąd apelacyjny bez wzywania do usunięcia braków (art. 130 § 5 k.p.c. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.) i bez znaczenia dla tego rozstrzygnięcia jest równoczesne ze skargą złożenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych oraz wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Ponieważ Sąd Apelacyjny nie dokonał tej czynności, na podstawie art. 130 § 5 k.p.c. zarządzono jak na wstępie.